

1912 p.

361
4-21

36/4.0.0
4-21

1 MAR 2010

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հ Ա Յ Ո Յ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

Տպարան «Էպոխա» Մուզեյակի պեր. № 8
1912

361
4-21
300
1357-40

По журнальному постановлению Тифлис-
ского Губернского правления обществ
присутствия 16 января 1908 года, состоявшемуся
„Армянское Благотворительное Общество на
Кавказъ“ внесено въ реестръ, подъ № 79-мъ,
настоящій уставъ утвержденъ и къ возникнове-
нію дѣятельности означенаго общества препят-
ствій не встрѣчается. Января 31 дня 1908 года.
За Тифлискаго Губернатора.

И. д. Вице—Губернатора А. Чернявскій

ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Կովկասում

I ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

§ 1. Ընկերութեան նպատակն է նպաստել լու-
սաւորութեան տարածման հայերի մէջ Կովկասում և
օգնել նրանց նիւթականապէս:

§ 2. Այս նպատակին հասնելու համար Ընկերու-
թիւնը՝ օրէնքով սահմանած միջոցներով ու կարգով,
իր ոյժերի զարգացման համեմատ՝

ա) պահպանում է արդէն գոյութիւն ունեցող հա-
յոց ուսումնարանները, հիմնում է և նիւթականապէս
նպաստում է նորերի բացման.

բ) օժանդակում է ժողովրդի մէջ արհեստներ
տարածելու և նրա նիւթական շրջութիւնը բարելա-
ւելուն.

գ) օգնում է ուսանողներին ուսման մէջ.

դ) լոյս է ընծայում գրքեր ու պարբերական հրա-
տարակութիւններ ժողովրդի ընթերցանութեան համար
և այլ գրականական երկասիրութիւններ.

1003
11882

201

ե) հիմնում է տպարաններ, վիճագրատներ, մուշկուսներ, գրադարաններ և ընթերցարաններ:

զ) հիմնում է հիւանդանոցներ, աժուրատորիաներ (հիւանդանոց երթեկ հիւանդների համար), ապաստարաններ, հասարակական ճաշարաններ, թէյատներ, էֆանդին բնակարաններ, գիշերելու տներ, պատըսպարաններ, հանրակեցարաններ, աշխատանքի տներ և այլ բարեգործական հաստատութիւններ:

է) օգնում է տառապեալներին ժողովրդական աղէտների ժամանակ, այն է՝ պոլի, տարափոխիկ հիւանդութիւնների, հրդեհի և այլն, սրի համար՝ իւրաքանչիւր առանձին դէպքում, պատշաճաւոր թոյլտուութեամբ՝ բացում է հանգանակութիւն, կազմակերպում է սանիտարական մասնախմբեր կամ ուղարկում է իր կողմից լիազօրներ:

ը) օգնում է կարևոր դէպքերում նիւթականապէս և բարոյապէս իր տեղական ճիւղերին, ինչպէս և հայկական այլ ընկերութիւններին և հաստատութիւններին:

1) ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

§ 3 Ընկերութեան միջոցները կազմում են

ա) անդամների տարեկան վճարները:

բ) ընկերութեան դրամագլխի, շարժական և անշարժ կալերի եկամուտները:

գ) նուէրներ դրամով. իրեղէններով և ամեն տեսակ գոյքով:

դ) գումարներ, որոնք գոյանում են իշխանութեան կողմից թոյլ տուած՝ զանազան ընթերցանութիւններէից, հրապարակական դասախօսութիւններից, երա-

ժառական հանդէսներից, երեկոյթներից, գրասանքներից, թատերական ներկայացումներից, վիճակախաղ-ալլէգրից և այլն, ըստ օրինակի այլ ընկերութիւնների. նոյնպէս գրքերի, պարբերական հրատարակութիւնների և ընկերութեան պատկանեալ ամեն տեսակ գոյքերի վաճառումից:

§ 4. Ընկերութիւնը մտնող բոլոր գումարները բաժանւում են, իրենց նշանակութեան համեմատ, երկու տեսակի՝ անձեռնմխելի և ծախուց գումարներ:

Ծանօթ. Սրանից անկախ Ընկերութեան իրաւունք է տրւում ունենալ համաձայն Ընդհանուր ժողովի որոշման՝ պահեստի և յատուկ գումարներ: Այս դէպքում յատուկ գումարները կազմում են այն նուէրները, որոնք յատկացւում են նուիրողների կողմից մի առանձին որոշ նպատակի համար, որը թոյլատրւում է սոյն կանոնադրութեամբ:

§ 5. Անձեռնմխելի գումարը կազմում է նուիրաւորութիւններից և այլ մուտքերից, որոնք անւում են անձեռնմխելի պահելու պայմանով, նոյնպէս Ընկերութեան եկամուտների զեղչից այն կարգով ու այն չափով, ինչ չափով ցոյց է տրուած ստորև յիշուած 6-րդ §-ում:

§ 6. Ընկերութեան և նրա Տեղական Ճիւղերի եկամուտներից, համաձայն նախահաշուի՝ պահւում է ամենայն տարի 5—10% Ընդհանուր ժողովի հայեցողութեամբ, իբրև անձեռնմխելի և պահեստի գումարներ ամբողջ Ընկերութեան համար, որից $\frac{1}{3}$ պահւում է իբրև անձեռնմխելի, իսկ $\frac{2}{3}$ Ընդհանուր պահեստի գումարներ:

§ 7. Պահեստի գումարի ծախսելու եղանակը որոշում է Ընդհանուր ժողովը:

§ 8. Ծախսույց գումարը կազմում է Ընկերութիւնը մտած միւս բոլոր եկամուտներից, նոյնպէս անձնանւթի միջոցով և պահեստի գումարների տոկոսներից, եթէ միայն այդպիսիք կլինին: Իսկ յատուկ գումարի տոկոսները դուրս գալով ճ-րդ § ում յիշատակուած դեղջը, պէտք է գործադրուեն բացառապէս իրեն յատուկ նպատակի համար:

§ 9. Ծախսերն անում են բացառապէս Ընդհանուր ժողովի Թոյաւուութեամբ, այն է՝ իւրաքանչիւր տարուայ նախահաշիւը Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատելուց յետոյ, նոյնպէս հաստատուած այդ նախահաշիւից դուրս, Ընդհանուր ժողովը, կարենոր դէպքերում, անում է ծախսերի յատուկ որոշումներ:

III ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

§ 10. Ընկերութիւնն իր գործունէութիւնը առաջ տանելու համար՝ օգտուում է իր այն բոլոր իրաւունքներով ու արածնութիւններով, որոնք յատուկ են ամեն մի իրաւաբանական մարմնի:

§ 11. Ընկերութիւնը յանձին իր Խորհրդի՝ համաձայն սոյն կանոնադրութեան՝ իրաւունք ունի բաց տնել հիւղեր կողմասի սահմաններում ձեռնարկ բաց տնելու համար պահանջուում է, որ գրուին անդամներ ոչ պակաս քան 15 հոգի:

§ 12. Ընկերութիւնը իրաւունք ունի ձեռք բերել գնել, ծախել կամ կապալով տալ անշարժ կայքեր, նոյնպէս գրաւ ընդունել և գրաւ դնել:

§ 13. Ընկերութիւնը կարող է պատշաճաւոր իշխանութեան Թոյաւուութեամբ ունենալ հանդանոթութեան համար տուիք եկեղեցիների և հասարակական հիմարկութիւնների մէջ հայոց հոգևոր իշխանութեան, կամ հասարակական հիմարկութիւնների վարչութիւնների համաձայնութեամբ:

§ 14. Ընկերութիւնը կարենոր դէպքերում իրաւունք ունի լրացնել կամ փոխել սոյն այս կանոնադրութիւնը օրինական կարգով:

§ 15. Ընկերութիւնն ունի ազանձին կնիք և դրոշմ այս վերնագրով՝ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵՅՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՎԿԱՍՍՈՒՄ:

IV ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԸ

§ 16. Ընկերութիւնը կազմում է անդամներից՝
ա) պատուաւոր
բ) մշտական և
գ) իսկական:

Բոլոր այս կողմները կրղւմ են երկու սեռի անձինք ևս:

§ 17. Պատուաւոր անդամներ կարող են ընտրուել Ընկերութեան պահանձին ծառայութիւն ցոյց տրւող անձինք: Այդ ընտրութիւնը կատարղւմ է Ընկերութեան Ընդհանուր ժողովը Թիֆլիսում Խորհրդի կամ Տեղական վարչութիւնների առաջարկութեամբ:

§ 18. Մշտական անդամներ համարուում են Ընկերութեան փանդաղ ոչ պակաս քան 100 ռուբլի նշանիւրող անձինք:

§ 19. Իսկական անդամներ համարուում են տուրքեկան Ընկերութեան հինգ ռուբլի վճարողները: Անկախ

դրամական վճարներից, համաձայն Խորհրդի որոշման՝ իսկական անդամի կոչում կարող են կրել նոյնպէս Ընկերութեան ձրի ծառայութիւն ցոյց տուող անձինք։

§ 20. Այն անձինք, որոնք Ընկերութեանն վերանորոգութիւնից առաջ եղել են Ընկերութեան պատուաւոր և մշտական անդամներ, մնում են նոյն կոչման մէջ և սոյն կանոնադրութեան հիման վրայ, եղած վերանորոգութիւնից յետոյ։

§ 21. Պատուաւոր անդամներին տրուած է Ընկերութիւնից պատշաճաւոր ստորագրութեամբ և կնիքով դրոշմած վկայաթղթեր։

§ 22. Բոլոր անդամները, ինչ կոչման և լինին, ունին ձայնի իրաւունք Ընդհանուր ժողովներում, եթէ ժիւայն անձամբ ներկայ են։

§ 23. Ընկերութեանը անդամ գրուողները՝ հէնց գրուելիս՝ վճարում են իրենց անդամակցական վճարները։ Խորհուրդը և Տեղական Վարչութիւնները իրաւունք ունին վճարները բաժանել երկու ժամանակամիջոցի—յուշուարի մէկին և յուշիսի մէկին։

§ 34. Այն անդամները, որոնք չորս ամսուայ ընթացքում չեն հատուցել իրենց վճարը, հաշուետւութեան տարուայ սկզբից հրաժարուած են համարուած և կրկին ընդունուած են, երբ նորոգում են նոյն վճարը։

V. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

§ 25. Ընկերութեան գործերը վարում են Ընկերութեան Խորհուրդը և Տեղական Վարչութիւնները։ Խորհուրդը գտնուած է Թիֆլիսում, իսկ Տեղական Վարչութիւնները՝ Կովկասի համապատասխան քաղաքներում և տեղերում։

§ 26. Ընկերութեան վարչութիւնների բոլոր անդամները, թէ Թիֆլիսում, և թէ Թիֆլիսից դուրս, ձրի են կատարում իրենց պարտաւորութիւնները, բացի այն դէպքերից, որոնք Ընկերութեան Խորհուրդը վարձատրութեան արժանի կը գտնէ։

§ 27. Ընկերութեան բոլոր մարմինների պարտաւորութիւնն է՝ զարգացնել նրա գործունէութիւնը և աճեցնել նրա միջոցները։ Այն մարմինների կազմը, ի նրանց պարտաւորութիւնների շրջանը բացատրուած է հետևեալ § 5-ներում։

VI. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

§ 27. Խորհուրդը, իբրև կենդանական մարմին ամբողջ Ընկերութեան, բաղկացած է 12 անդամից, Ընկերութեան անդամների Ընդհանուր ժողովից։ Թիֆլիսում ընտրուած, երեք տարով։

§ 29. Խորհրդի անդամների միաժամանակ հեռանալուց՝ խոնարհելով համար, առաջին երկու տարին, վիճակով հետանում է ամենամարինրանց 1/3 մասը իսկ յետոյ՝ ըստ տեւողութեան ձայների Պիւրս եկող անդամները կարող են նորից ընտրուել։

§ 30. Խորհրդի անդամների ժամանակից առաջ, որի համար նրանք ընտրուել էին, հեռանալու կամ նրանց երկար ժամանակ բացակայելու դէպքում, նրանց փոխարինելու համար Ընդհանուր ժողովը ընտրում է 4 փոխանդամ։ Խորհրդի կազմի մէջ մտնող փոխանդամը, մընում է կազմի մէջ մինչև նոյն տարուայ Ընդհանուր ժողովը, ուր կատարուած է Ընկերութեան պաշտօնատար անձանց ընտրութիւնը։

Մանօր. Խորհրդի այն անդամը, որը յըն-

թացս երեք ամսուայ չի մասնակցել նրա նիստերին, ոչ յարգելի պատճառներով, համարուում է խորհրդի անդամի կոչումից հրաժարուած:

§ 31. Խորհրդի անդամները ընտրուում են իրենց միջից ամենայն տարի մի նախագահ և երկու փոխնախագահ, որոնցից մէկը կոչուում է առաջին, իսկ միւսը՝ երկրորդ, համաձայն նրանց պտգած քուէներէ քանակութեան. ընտրուում են նոյնպէս գանձապահ և քարտուղար: Վերջին երկու պաշտօնը կարելի է յանձնել մի հոգու Խորհրդի որոշման համաձայն:

32. Խորհրդի նիստերի օրերը որոշուում է ինքը Խորհուրդը:

§ 33. Խորհրդի նիստերի որոշմներն օրինական շինելու համար անհրաժեշտ է անդամներէ ոչ պակաս քան կէսի ներկայութիւնը, հաշուելով և նախագահին կամ նրա տեղը բռնող փոխնախագահին: Խորհրդի մի որևէ անդամի, հիւանդութեան կամ ժամանակաւոր բացակայութեան դէպքում թիֆլիզից, նախագահը հըրաւիրում է փոխանդամներին, կարգով, ընտրութեան ժամանակ ամեն մէկի ստացած քուէների քանակութեան համաձայն:

§ 34. Խորհրդի հարցերը նիստերին վճուում են ներկայ եղող անդամների ձայների հաճառակ առաւելութեամբ, իսկ ձայների հաւասարութեան դէպքում նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս:

§ 35. Խորհրդի պարտաւորութիւններն են՝

ա) բաժանել Խորհրդի աշխատանքները իր անդամների մէջ փոխադարձ համաձայնութեամբ:

բ) հոգ տանել Ընկերութեան միջոցներէ

զարգացման՝ իր նպատակներին հասնելու համար.

գ) կառավարել կայքերը և պահպանել Ընկերութեան դրամագլուխը.

դ) կառավարել Ընկերութեան հիմնարկութիւնները, կազմել այդ հիմնարկութիւնների պաշտօնեաների համար հրահանգներ, նոյնպէս և հսկել նրանց ներքին կարգ ու կանոնի վերայ:

ե) նշանակել կամ արձակել Ընկերութեան հիմնարկութիւնների պաշտօնատար անձանց:

զ) հսկել Ընկերութեան հիմնարկութիւնների մէջ պաշտօնատար անձանց իրենց պարտականութիւնների անթերի կատարմանը.

է) տեղեկութիւններ հաւաքել Ընկերութեան օգնութեանը դիմողների մասին և տալ համապատասխան նպաստ համաձայն Ընկերութեան միջոցների, նոյնպէս և հսկել կարօտեալների ստացած նպաստների գործադրութեան վերայ.

ը) բոտ կարելոյն յաճախ ստուգութեան ենթարկել Ընկերութեան գոյքերն և գումարները:

թ) պահել Ընկերութեան անդամների ցուցակը.

ժ) հսկել տարեկան անդամակցական վճարների իր ժամանակին ստացմանը և չվճարողներին Ընկերութեան ցուցակից հեռացմանը.

ի) սահմանել Ընկերութեան հաշւապահութեան և գործաւարութեան համար իղանակ.

լ) հսկել կանոնադրութեան ճշտութեամբ գործադրման.

կ) յարաբերութեան մէջ մտնել Ընկերու-

թեան անունից պատշաճաւոր իշխանութիւններէ և հաստատութիւններէ հետ.

ծ) հրաւիրել Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովները.

կ) կազմել տարեկան նախահաշիւները ու նրա գումարների ու գործունէութեան հաշիւները և ներկայացնել Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը.

հ) կատարել ընդհանուր ժողովների որոշումները.

ձ) քննութեան առնել Ընկերութեան անդամների առաջարկութիւնները.

դ) առաջարկել Ընդհանուր Ժողովի քննութեանը խորհրդից չլուծուած կամ նրա իրաւունքների սահմաններից դուրս եղած հարցերը.

ճ) վաղօրօք մշակել առհասարակ բոլոր այն խնդիրները, որոնք առաջարկուելու են Ընդհանուր Ժողովին.

մ) կազմել՝ սոյն այս կանոնադրութեան սահմաններից դուրս չգալով՝ Ընկերութեան և նրա ճիւղերի ներքին կարգապահութեան համար հրահանգներ և ներկայացնել Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը.

Ծանօթ. խորհուրդն իրաւունք ունի կազմել առանձին յատուկ յանձնախմբեր՝ Ընկերութեան հիմնարկութիւններն աւելի մօտիկից կառավարելու համար:

§ 36. խորհրդի նախագահը հրաւիրում է անդամներին ժողովի, ղեկավարում է ժողովները, հսկում է կանոնադրութեանը, նոյնպէս և խորհրդի և Ընդհանուր

Ժողովների որոշումների գործադրութեանը, ինչպէս և Ընկերութեան գործերի ընդհանուր ընթացքի վերայ և ստորագրում է Ընկերութեան բոլոր ելից թղթերը քարտուղարի կամ գանձապահի ըստ պատկանելոյն ստորագրութեամբ:

§ 37. խորհրդի նախագահի բացակայութեան կամ հիւանդութեան դէպքում՝ Ընկերութեան վերաբերեալ նրա իրաւունքները և պարտականութիւնները ստանձնում է փոխ-նախագահներից մէկը՝ ըստ կարգի աւագութեան:

§ 38. Քարտուղարը վարում է Ընկերութեան գրագրութիւնը՝ կազմում է Ընկերութեան արձանագրութիւններ, պահում է այբբենական կարգով Ընկերութեան անդամների և Ընկերութիւնից նպաստ ստացող անձանց անւանական ցուցակը, նշանակելով այս վերջինների մասին հաւաքած տեղեկութիւնները, այն է՝ ներանց տուած օգնութեան տեսակի և քանակի մասին, ստորագրում է Ընկերութեան պաշտօնական թղթերը և կազմում է Ընկերութեան գործունէութեան տարեկան հաշիւը:

§ 39. Գանձապահը ընդունում է Ընկերութիւնը մտնող դրամական վճարները և դրամական ու նիւթական նուէրները, կատարում է նախագահի կարգադրութեամբ՝ համաձայն խորհրդի կամ Ընդհանուր Ժողովների որոշումների, բոլոր դրամական գործողութիւնները և վճարումները դրամով կամ իրեղէններով, պահում է ինչպէս փողի, նոյնպէս և իրեղէնների համար ժապաւինեալ ելից և մտից մատեանները և կազմում է Ընկերութեան այդ գումարների հաշիւը:

Ծանօթ. — Գանձապահի ձեռքը եղած փողերի,

ապահովութեան պայմաններ, դոկումենտներ և գրքեր, նոյնպէս և դրամական մտից և ելից մատեանների պահելու, այլ և դրամ ընդունելու և վճարելու եղանակը՝ որոշում է Խորհուրդը Վերաստուգող Յանձնաժողովի հետ միասին:

§ 40 Ծախսերը կատարուում են նախահաշուի կամ Խորհրդի որոշումների համաձայն: Անյետաձգելի դէպքերում, նպաստների տալը՝ որոշում է Խորհրդի նախագահը իր անձնական պատասխանատուութեամբ, բայց Ընդհանուր Ժողովի սահմանած բանակից ոչ աւելի, այն պայմանով միայն, որ նա պարտաւոր է անպայման այդ մասին յայտնել Խորհրդին ի տեղեկութիւն հէնց նրա առաջին նիստում:

§ 41. Ընկերութեան անդամները իրաւունք ունին յայտնել Խորհրդին իրենց բանաւոր կամ գրաւոր կարծիքը՝ Ընկերութեան մէջ բարեփոխումներ կամ օգտակար նորմութիւններ մտցնելու մասին:

Առաջարկութիւն անող անդամին՝ Խորհրդից մերժում ստանալու դէպքում՝ իրաւունք է տրւում պահանջել Խորհրդից առաջագրել իր այդ առաջարկութիւնը առաջիկայ Ընդհանուր Ժողովին: Այդ պահանջը պէտք է անուի ոչ ուշ քան մի ամիս Խորհրդի մերժումից ստանալուց յետոյ: Առանց Խորհրդի գիտութեան՝ Ընդհանուր Ժողովին ոչ մի առաջարկութիւն չէ թույլատրւում, բացի Ընկերութեան գործերին վերաբերեալ հարցապնդումներից:

§ 42. Խորհուրդը ղեկավարում է Ընկերութեան բոլոր գործերը դէպի պատշաճաւոր միութիւն, համապատասխան նրա գոյութեան նպատակին, ուստի և հարկաւոր դէպքերում ուղարկում է իր անդամին ճիւ-

ղերը տեղն ու տեղը ծանօթանալու գործերի դրութեան հետ և տալիս է Տեղական Վարչութիւններին ղեկավարող ցուցմունքներ, սոյն այս կանոնադրութեան սահմաններում:

§ 43. Խորհուրդը կենդրոնացնում է իր մէջ ճիւղերի դրամագլուխների, կայքերի և այլ միջոցների վերաբերեալ բոլոր տեղեկութիւնները:

§ 44 Իւրաքանչիւր տարուայ վերջին Խորհուրդը կազմում է Ընկերութեան յաջորդ տարուայ ծախուց նախահաշիւը և այդ նախահաշիւը ներկայացնում է Ընդհանուր Ժողովի հաստատութեանը Թիֆլիսում, ոչ ուշ քան դեկտեմբերի 15-ը:

§ 45 Խորհուրդը մտնող գումարները տրւում են պետական կամ մասնաւոր բանկեր ցպահանջումն կամ ընթացիկ հաշուով, նայելով թէ որն է աւելի օգտաւէտ և աշխատելով, որքան կարելի է, Խորհրդում պահել ոչ աւելի քան հինգ հարիւր բուրլի:

§ 46 Խորհուրդն ունի իրաւունք՝
ա) կապել ամեն տեսակ դաշինքներ և պայմանագրեր:

բ) դատ բանալ, ուր հարկն է, Ընկերութեան գործերի վերաբերմամբ և պաշտպանել նրա շահերը իր հաւատարմատարների ձեռքով, որի հոմար և նա տալիս է նրանց իր կողմից առանձին հաւատարմաթուղթ:

§ 47 Ընկերութեան գործերի վերաբերմամբ Խորհուրդը յարաբերութեան մէջ է մտնում բոլոր պետական և հասարակական հաստատութիւնների հետ:

§ 48 Ընկերութեան գործերի վերաբերմամբ բոլոր ակտերը և պայմանագրերը, նոյնպէս գումարների պահանջումն փոխատու հիմնարկութիւններից:

և առհասարակ այն տեղերից, որոնց յանձնուած է Ընկերութեան դրամագլուխների պահպանութիւնը, նմանապէս և Ընկերութեանը պատկանեալ գումարների փոխադրութիւնը պէտք է ստորագրեն նախագահը կամ փոխ-նախագահը և խորհրդի քարտուղարը:

§ 49 Խորհուրդը տալիս է Տեղական Վարչութիւններին կնիքների ձևեր և մատեանների օրինակներ՝ դրամական վճարները և նիւթական նուէրները գրելու համար:

§ 50 Ամենայն տարի, Տեղական Վարչութիւններից նախընթաց տարուայ հաշիւները ստանալուց յետոյ՝ Խորհուրդը կազմում է ընդհանուր հաշիւ ընկերութեան գործունէութեան, գումարների ելից և մտից և կայքերի դրութեան մասին և այս հաշիւը ներկայացընում է Ընդհանուր Ժողովի վերադննութեանը ոչ ուշ քան մայիսի 15-ը:

§ 51. Ընկերութիւնը, բացի Խորհրդից, ունի նոյնպէս Վերաստուգող Յանձնաժողով, բաղկացած երեք անդամից, որոնք ընտրւում են ամենայն տարի Ընդհանուր Ժողովից: Յանձնաժողովն ընտրւում է իր միջից մի նախագահ: Յանձնաժողովի մի օրէկ անդամի հիւանդութեան կամ ժամանակից առաջ դուրս գալու դէպքում, նրանց փոխարինելու համար՝ ընտրւում են երկու փոխանդամ նոյն կարգով և նոյն ժամանակի համար:

Ծանօթ. Խորհրդի և Վերաստուգող Յանձնաժողովի անդամները միևնոյն անձինք չեն կարող լինել:

§ 52 Վերաստուգող Յանձնաժողովը պարտաւոր է ամենայն տարի վերաստուգել Ընկերութեան գումարները, գոյքերը և գրքերը: Նրա պարտականութիւնն է

նոյնպէս Ընկերութեան տարեկան հաշուի և նախահաշիւների ստուգելը: Այս հաշիւները ստուգելու համար՝ Խորհուրդը՝ ընդհանուր Ժողովից ոչ ուշ քան երկու շաբաթ, ուր, պիտի հաստատուին հաշիւները՝ յանձնում է Յանձնաժողովին այդ հաշիւները և նախահաշիւը: Յանձնաժողովը իր քննութեան հետևանքների մասին կազմում է արձանագրութիւն և յանձնում Խորհրդին, որը իր բացատրութիւններով ներկայացնում է Ընդհանուր Ժողովին: Յանձնաժողովի անդամները իրենց վերաքննութիւնների մասին նկատողութիւններ են անում և իրենց քննած գրքերի մէջ:

Ծանօթ. Վերաստուգող Յանձնաժողովը նոյնպէս իրաւունք ունի՝ ըստ իր հայեցողութեան կամ Ընկերութեան անդամների այդ մասին արած հիմնաւոր և պատճառաբանեալ գրաւոր պահանջի՝ առնակնկալ քննութիւն կատարել:

VI ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ.

§ 53. Ընդհանուր Ժողովները հրաւիրւում են Քիֆիսում, տեղական լրագիրների միջոցով, տարէնը երկու անգամ՝ մայիսի 15-ից առաջ—հաշուի և դեկտեմբերի 15-ից առաջ—նախահաշուի քննութեան համար: Բացի սրանից, Խորհուրդը հրաւիրւում է արտաքոյ կարգի Ժողովներ հետեւեալ դէպքերում, այն է՝ երբ նա այդ անհրաժեշտ կգտնէ, երբ Խորհուրդը կստանայ յայտարարութիւն Ընկերութեան 25 անդամի ստորագրութեամբ, և վերջապէս, երբ այդ կպահանջէ Վերաստուգող Յանձնաժողովը: Մի խումբ անդամների կամ Վերաստուգող Յանձնաժողովի կողմից ընդհանուր Ժողով հրաւիրելու պահանջի դէպքում՝ պարտաւոր են նրանք ներկայացնել Խորհրդին գրաւոր յայտարարութիւն,

ցոյց տալով այն հարցերը, որոնք անհրաժեշտ են կացութեանում արտաքոյ կարգի ժողովի հրաւերը:

§ 54. Ընդհանուր ժողովը բացում է Մորհրդի նախագահը և առաջարկում է ժողովին ընտրել նախագահ և քարտուղար: Ընդհանուր ժողովի նախագահը և քարտուղարն իւրաքանչիւր տարի ընտրւում են նոյն ժողովից: Երբ որ Ընդհանուր ժողովում քննւում է խորհրդի հաշիւը կամ նրա գործունէութեան վերաբերեալ բողոքներ, Մորհրդի կազմին պատկանեալ անդամներից չեն կարող Ընդհանուր ժողովների նախագահ լինել: Ընդհանուր ժողովները կայացած են համարւում, երբ թիֆլիսում գտնուող բոլոր անդամների ոչ պակաս քան 2/3 մասը ներկայ է ժողովին: հակառակ դէպքում, չկայացած ժողովի փոխարէն, հրաւիրւում է երկրորդ ժողով, որի համար այլևս չէ պահանջւում անդամների որ և է սահմանեալ թիւ: Երկրորդ Ընդհանուր ժողովի ժամանակը որոշում են չկայացած Ընդհանուր ժողովին ներկայ եղող անդամները: Վերջին ժողովի (երկրորդ) քննութեան ենթարկւում են միայն այն գործերն ու հարցերն, որոնք մտած էին առաջին չկայացած ժողովի պարապմունքների ծրագրի մէջ:

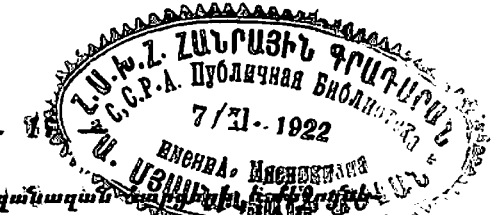
§ 55. Ընդհանուր ժողովի պարապմունքներին ենթարկւում են՝

ա) Մորհրդի և Տեղական Վարչութիւնների Ընդհանուր հաշիւների քննութիւնը:

բ) Մորհրդի և Տեղական Վարչութիւնների նախագահների քննութիւնը և հաստատութիւնը:

գ) Տեղական Վարչութիւնների համար խորհրդից կազմուած հրահանգների քննութիւնը և հաստատութիւնը:

1003
11882

դ) Լուծումն զանազան հարցերի, սոյն կանոնադրութեան սահմանադրութեան և առաջարկւում են կամ Մորհրդից կամ Տեղական Վարչութիւնից Մորհրդի միջոցաւ:

ե) որոշումն նպակտի քանակութեան, որը կարող է տրուիլ քացաւիկ դէպքերում, համաձայն 40-րդ §-ի Մորհրդին նախագահի կարգադրութեամբ:

զ) Ընկերութեան պաշտօնաւոր անդամների ընտրութիւնը:

է) Մորհրդի Վերահսկող Յանձնաժողովի անդամների և նրանց փոխանորդների ընտրութիւնը:

ը) Անշարժ և շարժական կայքեր գնելու, ծախելու, գրաւ դնելու կամ գրաւ առնելու ձեռնարկութիւնը:

թ) Կանոնադրութեան բացատրութիւնը և օրինական ճանապարհով նրա փոփոխութեան նախագծումն:

ժ) Ընկերութեան փակումն:

§ 56. Ընդհանուր ժողովին որ և իցէ առաջարկութիւն ներկայացնել ցանկացող անդամները պարտաւոր են այդ առաջարկութիւնը ենթարկել Մորհրդին կանխադէմ վերազննելու: Ընդհանուր ժողովի նիստից առնուազն 7 օր առաջ:

§ 57. Ընդհանուր ժողովի մէջ բոլոր հարցերը վճռւում են ձայների առաւելութեամբ, հաւասար եղած դէպքում, նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս: Իսկ այն խնդիրներում, որ վերաբերում են գնելուն, ծախելուն, անշարժ կայքերի գրաւ դնելուն, կանոնադրութեան փոփոխութեան, անդամներին Ընկերութեան անուանական ցուցակից դուրս ձգելուն, որոնց գործունէութիւնը չէ համապատասխանում Ըն-

կերութեան շահերին և Ընկերութեան փակելուն—
պահանջուած է ձայների $\frac{2}{3}$ մեծամասնութիւնը: Ընկե-
րութեան փակման հարցի վերաբերմամբ, որ պահանջ-
ուած է Ընկերութեան բոլոր անդամների ձայների $\frac{2}{3}$
մասը իր բոլոր ձեւերով—Խորհուրդը թէ լրացրու-
թեան միջոցով և թէ պաշտօնական յայտարարութիւն-
ներով կանխապէս ազդարարուած է Տեղական Վարչու-
թիւններին, որպէս զի նրանք իրենց Ընդհանուր Ժո-
ղովների վճիռները ուղարկեն Խորհրդին, որոշելով Ըն-
կերութեան խափանումն ցանկացող և ոչ ցանկացող
անդամների թիւը:

VIII ՏԵՂԱԿԱՆ ՎՈՐՉՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

§ 58. Տեղական Վարչութիւնները վարում են Ըն-
կերութեան ձեւերի գործերը, իւրաքանչիւրն իր շըր-
ջանի սահմաններում:

§ 59. Տեղական Վարչութիւնները կազմուած են
Տեղական Ընդհանուր Ժողովից ընտրուած հինգ անդա-
մից և երկու փոխ-անդամից: Այս հինգ անդամը իրենց
միջից ընտրում են մի նախագահ, մի քարտուղար և
մի գանձապահ, վերջին երկու պաշտօնը կարելի է
յանձնել և մի անձի:

§ 60. Տեղական Վարչութեան անդամներն ըն-
տրուած են երեք տարով, Ամեն տարուայ վերջը Տե-
ղական Վարչութեան անդամներից երկուսը թողնում
են իրենց պաշտօնը, առաջին երկու տարին միայն
վիճակով:

§ 61. Կառավարչական և հասարակական հիմ-
նարկութիւնների հետ ունենալիք յարաբերութիւն-

ների, ժողովներ հրաւիրելու, վճիռներ կայացնելու և
ձայներ հաշուելու, թղթեր, արձանագրութիւններ և
պարտագրեր ստորագրելու, գումարներ պահանջելու
և փոխադրելու և նրանց համար անդորրագրեր տալու,
նմանապէս գործավարական կարգը որոշելու և մաս-
նագիտական հարցեր քննելու համար առանձին մաս-
նախմբեր նշանակելու վերաբերմամբ—Տեղական Վար-
չութիւնները ստաջնորդուած են այն կանոններով,
որոնք սահմանուած են Խորհրդի համար:

§ 62. Տեղական Վարչութիւնները կազմուած են
նրբի վճիռները վաւերական համարուեն, անհրա-
ժեշտ է անդամների գոնէ երեքի ներկայութիւնը,
որոնց մէջ պէտք է հաշուել նախագահը կամ նրա
փոխանորդը, այս անդամներից որեւէ մէկի բացա-
կայութեան ժամանակ՝ նախագահը հրաւիրում է
հերթով փոխ-անդամներին:

§ 63. Տեղական Վարչութիւնների մոտից և ելից
գումարների և առհասարակ նրա հսկողութեան ներ-
քոյ գտնուող դրամագրութիւնների ստուգութեան համար՝
ընտրուած է Տեղական Ընդհանուր Ժողովի անդամ-
ներից Վերաստուգող Յանձնաժողով՝ բաղկացած ոչ
պակաս քան երեք անձից:

§ 64. Անդամակցական վճարները և դրամական
ու նիւթական նուիրատուութիւններն ընդունուած են
Տեղական Վարչութիւններում, իւրաքանչիւրն իր շըր-
ջանի մէջ, կամ այն տեղերում, ուր Վարչութիւններն
իրենք ցոյց կտան,—գրուած են առանձին մատեան-
ներում և այդ մատեաններից կտրած անդորրագրերը
արւում են Վարչութեան գանձապահի ստորագրու-
թեամբ:

§ 64. Քաղաքացիներ տարուայ վերջը Տեղական Վարչութիւնները կազմում են առաջիկայ տարուայ իրենց ծախսերի նախահաշիւը և այս նախահաշիւը, հոկտեմբերից ոչ ուշ՝ Տեղական Ընդհանուր Ժողովին ներկայացնելու պարտաւորւած են Սորհրդին, որը նոյն նախահաշիւը իր եզրակացութեան և Ընկերութեան նախահաշուի հետ ներկայացնում է Թիֆլիսի Ընդհանուր Ժողովին քննելու և հաստատելու:

§ 65. Տեղական Վարչութիւնները Սորհրդին ուղարկում են պահելու հետեւեալ գումարները՝ անձեռնմխելի, պահեստի և յատուկ գումարները և առհասարակ եկամուտից ստացած այն զեղջերը, որոնք յիշուած են 6-րդ §-ում:

§ 66. Տեղական Վարչութիւններն իրենց ընթացիկ ծախքերը հոգալու համար նախահաշուով որոշուած գումարներից կարող են առձեռն պահել ոչ աւելի քան երկու հարիւր ռուբլի, աւելորդ գումարները, ըստ չափու ստացման, ուղարկւում են Սորհրդին պահելու, կամ յանձնում են պետական բանկը, նրա բաժանմունքները, խնայողական դրամարկիւնները կամ քաղաքային հասարակական բանկերը ցպահանջ կամ ընթացիկ հաշուով, նայելով թէ ո՞ր յարմար կամ ձեռնտու կհամարէ Ընկերութեան Սորհուրդը: Իսկ ուր որ այսպիսի հիմնարկութիւններ չկան, բոլոր յիշեալ ազատ գումարներն ուղարկւում են Սորհրդին ի պահեստ նոյն ձևով անուանով:

IX ՏԵՂԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

§ 67. Տեղական Ընդհանուր Ժողովները բացւում են Քաղաքացիներ անգամ ընտրուած ատենապետի նա-

խագահութեամբ. քարտուղարը՝ ըստ ցանկութեան Ընդհանուր Ժողովի՝ կարող է լինել և Տեղական Վարչութեան քարտուղարը Ընդհանուր Ժողովը կարող է ընտրել և ուրիշ անձն:

§ 68. Սովորական Տեղական Ընդհանուր Ժողովները հրաւիրւում են յայտարարութեամբ տեղական լրագիրներում, ուր կան լրագիրներ, կամ առանձին կոչերով տարէնը երկու անգամ Մարտին — հաշուի, Հոկտեմբերին՝ նախահաշուի քննութիւնների համար: Բացի սրանից, Տեղական Վարչութիւնները հրաւիրւում են արտաքոյ կարգի ժողովներ, այն ամենայն դէպքերում, երբ կարեւոր են համարւում այդ, և նոյնպէս, երբ պահանջւում է Վերաստուգող Ցանձնաժողովը, կամ երբ Վարչութիւններն ստանում են յայտարարութիւն եօրն անդամի ստորագրութեամբ, իւրաքանչիւր անգամ կանխապէս յայտարարելով պարապմունքների առարկաները:

Ընդհանուր Ժողովը կայացած է համարւում, երբ ներկայ է գտնւում ոչ պակաս քան անգամների թուի կէսը, հակառակ դէպքում, հրաւիրւում է երկրորդ ժողով, որի համար արդէն այլևս չէ պահանջւում անդամների սահմանեալ թիւ: Երկրորդ ժողովի օրը որոշւում են չը կայացած Ընդհանուր Ժողովում ներկայ եղող անդամները: Այս երկրորդ ժողովի քննութեանը ենթարկւում են միայն այն գործերը ու խնդիրները, որոնք մտած էին առաջին չը կայացած ժողովի պարապմունքների ծրագրի մէջ:

§ 69. Սովորական Տեղական Ընդհանուր Ժողովների պարապմունքներին ենթարկւում են՝

ա). Տեղական Վարչութեան նախահաշուի քննութիւնը:

բ). Այն հաշուի քննութիւնը, որը առաջարկուում է հաստատութեան համար խորհրդին՝ Ընդհանուր Ժողովը մտցնելու համար:

գ) Տեղական Վարչութեան կողմից առաջարկուած այլ և այլ հարցերի և միջոցների քննութիւնը:

դ). Տեղական Վարչութեան անդամների, փոխանդամների և Վերաստուգող Ցանձնաժողովի անդամների ընտրութիւնը:

ե). Ընկերութիւնը փակելու վերաբերմամբ արուած առաջարկութեան քննութիւնը:

§ 70. Տեղական Ընդհանուր Ժողովների մէջ բոլոր գործերը վճռոււմ են ձայների առաւելութեամբ, նրանց հաւասարութեան դէպքում, նախագահի ձայնը առաւելութիւն է տալիս, իսկ այն հարցերում, որոնք վերաբերում են Տեղական Վարչութեան անդամների ընտրութեանը, անշարժ կայքեր դնելուն ու ծախելուն և Ընկերութեան փակմանը՝ Տեղական Ժողովները վարչում են համաձայն այն կանոնների, որոնք սահմանուած են Թիֆլիսի Ընդհանուր Ժողովի համար. (Կանոնադրութիւն 57-րդ §):

X ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՓԱԿՈՒՄՆ

§ 71. Ընկերութեան գումարների և գործունէութեան վերաբերեալ տարեկան հաշիւները Ընդհանուր Ժողովի կողմից հաստատուելուց յետոյ՝ իւրաքանչիւր տարի երկու օրինակ ուղարկոււմ է ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ Կողմաւ Փոխարքայի Դիւանատուն և երկուսական օրինակ էլ պատշաճաւոր Նահանգապետներին:

§ 72. Եթէ որեւէ մի պատճառով Ընկերութիւնը դադարեցնէ իր գոյութիւնը, Ընկերութեան բոլոր մնացած դրամագումարն ու կայքը գործ են դրոււմ ազգօգուտ գործերի վերայ, համաձայն սոյն կանոնադրութեան՝ Ընկերութեան բոլոր ձայների $\frac{2}{3}$ -ի որոշումով, բացի այն գումարներից և կայքերից, որոնք՝ Ընկերութիւնը փակուելու դէպքում, նախատեսուած և որոշուած են հէնց նուիրողների կողմից:

— ԹԻՖԼԻՍ —

42. 807